

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(ЦНТУ)

Кафедра економіки, підприємництва
та готельно-ресторанної справи
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Менеджмент торговельного підприємництва
Викладач 	Зайченко Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно – ресторанної справи
Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність, освітня програма	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 076 «Підприємництво» Освітньо-професійна програма: Підприємництво, торгівля та логістика
Контактний телефон	0962852078
Е-mail	v_zaychenko@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки Форма контролю: залік Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 32 годин, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 72 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні, але ефективність засвоєння змісту дисципліни підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: Економіка,

	Економіка підприємства, Менеджмент, Стратегічний менеджмент

1. Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни є формування у студентів системи знань, умінь і навичок щодо організації, планування, мотивації, контролю та стратегічного управління торговельним підприємництвом

Завдання дисципліни полягає у:

1. Надати теоретичні знання з основ та принципів менеджменту торговельного підприємництва;
2. Сформувати вміння застосовувати сучасні методи управління торговельним підприємництвом в умовах ринкової економіки;
3. Розвинути компетенції щодо прийняття управлінських рішень в торговельному підприємстві різного типу;
4. Навчити використовувати інноваційні підходи та технології управління для підвищення ефективності торговельного бізнесу;
5. Сформувати підприємницьке мислення, здатність до аналізу ризиків і пошуку оптимальних управлінських рішень;
6. Забезпечити розуміння соціальної відповідальності та етичних засад ведення торговельного бізнесу.

2. Результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальні компетентності

- СК3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі.
- СК4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.
- СК5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій та торговельній діяльності.

СК7. Здатність до прийняття оптимальних рішень, в тому числі на основі логістичних підходів, з метою підвищення та/або підтримання рівня конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької і торговельної діяльності в умовах ризиків та невизначеності ринкового середовища

Програмні результати навчання

ПРН 1. Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 3. Розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети.

ПРН 4. Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

ПРН 5. Професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі.

ПРН 6. Розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність

ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

ПРН 10. Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких і торговельних структур.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Завдання
1	2	3	4
1	Тема 1. Сутність і зміст підприємництва Економічна й соціальна природу торговельного підприємництва як особливого виду господарської діяльності, що ґрунтується на ініціативності, інноваційності та відповідальності за результати. Основні підходи до визначення торговельного підприємництва, його ознаки (самостійність, ризик, спрямованість на прибуток, новаторство), а також функції в економіці: створення робочих місць, виробництво товарів і послуг, формування конкурентного середовища, розвиток інновацій. Аналіз змісту торговельного підприємництва через його види (виробниче, комерційне, фінансове, інноваційне, соціальне тощо) та організаційні форми (приватні підприємства, товариства, корпорації). Особлива увага приділяється ролі підприємця як ключової фігури бізнес-процесів, носія підприємницького мислення та управлінських рішень.	14	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
2	Тема 2. Організаційно-правові основи підприємницької діяльності Поняття та правове регулювання торговельної діяльності. Визначення торговельного підприємництва у законодавстві; принципи здійснення торговельної діяльності; законодавча база регулювання торговельного бізнесу в Україні. Суб'єкти торговельної діяльності: фізичні особи-підприємці; юридичні особи як суб'єкти господарювання; права та обов'язки підприємців. Державна реєстрація підприємництва. Порядок створення та реєстрації суб'єктів господарювання; ліцензування та патентування окремих видів діяльності; особливості припинення підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємств. Приватне підприємство; господарські товариства (повне, командитне, ТОВ, АТ); виробничі кооперативи; об'єднання підприємств. Правове забезпечення торговельної та підприємницької діяльності. Укладання та виконання господарських договорів; відповідальність підприємців за зобов'язаннями; механізми захисту прав підприємців. Роль держави у регулюванні підприємницької діяльності. система державних органів, що здійснюють регулювання; контроль і нагляд у сфері бізнесу; формування сприятливого правового середовища	14	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
3	Тема 3. Менеджмент у підприємстві Сутність менеджменту в торговельній діяльності. Функції менеджменту в торгівлі та підприємстві. Планування підприємницької діяльності; організація бізнес-процесів; мотивація персоналу; контроль і регулювання. Методи та інструменти менеджменту в бізнесі. Адміністративні, економічні та соціально-психологічні методи; сучасні інструменти управління торговельним підприємством (бізнес-планування, SWOT-аналіз, проєктний менеджмент тощо). Стилї та підходи до	13	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle

	управління в торговельному підприємстві. Класичні та сучасні стилі управління; лідерство та підприємницька ініціатива; інноваційні підходи до управління. Організаційні структури управління торговельним підприємницькими організаціями. Типи організаційних структур (лінійна, функціональна, матрична тощо); критерії вибору структури управління; особливості управління малим і середнім бізнесом. Менеджмент і підприємницьке середовище. Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на управління; роль менеджменту у забезпеченні конкурентоспроможності бізнесу; соціальна відповідальність і бізнес-етика в підприємстві.		
4	Тема 4. Планування підприємницької діяльності Сутність і значення планування в торговельному підприємстві. Роль планування у забезпеченні ефективності торговельного бізнесу; особливості планування у підприємницьких структурах. Види планування підприємницької діяльності. Стратегічне, тактичне та оперативне планування; короткострокові й довгострокові плани; інноваційне та антикризове планування. Етапи процесу планування. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища; формування цілей торговельної діяльності; розробка стратегії та визначення ресурсів; прогнозування результатів. Інструменти та методи планування. Бізнес-планування як основний інструмент; методи SWOT-аналізу, PEST-аналізу, сценарного планування; сучасні цифрові технології в плануванні бізнесу. Бізнес-план: структура та призначення. Основні розділи бізнес-плану (опис бізнесу, маркетинговий план, фінансовий план, організаційний план, тощо); функції бізнес-плану у залученні інвестицій та управлінні бізнесом. Контроль і коригування планів. Система моніторингу виконання планів; адаптація планів до змін ринкового середовища; управління ризиками у процесі планування.	13	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
5	Тема 5. Організація підприємницької діяльності Сутність організації торговельної діяльності. Поняття та значення організації в бізнесі; принципи організації торговельного підприємства. Форми організації торговельної діяльності. Процес організації торговельної діяльності. Організаційна структура управління торговельним підприємством. Ресурсне забезпечення торговельної діяльності. Матеріально-технічні ресурси; фінансові ресурси; кадрове забезпечення. Організація бізнес-процесів. Виробнича, комерційна та інноваційна діяльність; організація маркетингової та фінансової роботи; логістика в торговельному підприємстві. Умови ефективної організації торговельної діяльності. Гнучкість та адаптивність торговельної організації; раціональний розподіл праці та відповідальності; використання сучасних управлінських технологій. Організація торговельної діяльності в Центральноукраїнському регіоні. Особливості аграрного сектору Центральноукраїнського регіону:	13	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle

	сезонність, логістичні ланцюги, складська діяльність, зміни клімату. Фінансування, проблеми кадрового складу Центральноукраїнського регіону. Впровадження інновацій та цифрових технологій у менеджменті торговельної діяльності регіону.		
6	Тема 6. Маркетинг у підприємницькій діяльності Сутність і роль маркетингу в торговельній діяльності. Поняття маркетингу та його значення для бізнесу; функції маркетингу в підприємницькій діяльності; маркетингова концепція управління бізнесом. Маркетингове середовище торговельного підприємства. Маркетингові дослідження. Маркетингова стратегія торговельного підприємства. Сегментація ринку, вибір цільових сегментів; позиціонування товарів і послуг; стратегія конкурентних переваг. Маркетинговий комплекс. Товарна політика підприємства; цінова політика та методи ціноутворення; збутова діяльність та канали розподілу; комунікаційна політика (реклама, PR, стимулювання збуту, digital-маркетинг). Маркетинг у малому та середньому бізнесі. Особливості застосування маркетингових інструментів; використання інтернет-маркетингу та соціальних мереж; приклади успішних маркетингових стратегій у підприємстві. Оцінка ефективності маркетингової діяльності. Критерії та показники ефективності; контроль та коригування маркетингової стратегії.	13	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
7	Тема 7. Фінансовий менеджмент підприємства Сутність і завдання фінансового менеджменту торговельного підприємства. Поняття фінансового менеджменту; мета та функції управління фінансами; роль фінансового менеджменту у забезпеченні конкурентоспроможності торговельного підприємства. Фінансові ресурси торговельного підприємства. Власні та залучені фінансові ресурси; джерела формування капіталу; управління грошовими потоками. Фінансове планування та прогнозування. Стратегічне та оперативне фінансове планування; методи прогнозування доходів і витрат; складання фінансового плану торговельного підприємства. Управління оборотними активами та інвестиціями в торговельному підприємстві. Управління витратами та прибутком. Фінансова звітність і контроль. Види фінансової звітності; аналіз фінансових результатів діяльності підприємства; фінансовий контроль і аудит. Фінансові ризики та шляхи їх мінімізації. Класифікація фінансових ризиків; методи управління ризиками; страхування та хеджування як інструменти зниження ризиків.	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
8	Тема 8. Управління ризиками та антикризове управління Поняття ризику та кризи в торговельному підприємстві. Значення управління ризиками для стабільності торговельного підприємства. Роль антикризового управління у забезпеченні стійкого розвитку. Класифікація ризиків. Види ризиків:	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Розв'язання ситуативних задач

	фінансові, операційні, ринкові, стратегічні, репутаційні. Методи оцінки ризиків. Процес управління ризиками. Ідентифікація ризиків. Аналіз та оцінка ризиків. Планування заходів щодо мінімізації ризиків. Моніторинг та контроль ризиків. Документування та звітність. Антикризове управління в торговельному підприємстві. Поняття та цілі антикризового управління. Основні завдання антикризового управління. Локалізація кризових явищ. Фінансова стабілізація підприємства. Запобігання банкрутству. Принципи антикризового управління. Етапи антикризового управління. Діагностика кризи: виявлення ознак та причин. Розробка стратегії антикризового реагування. Реалізація антикризових заходів. Контроль результатів та корекція стратегії. Методи та інструменти управління ризиками та кризами.		6. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
9	Тема 9. Інноваційний менеджмент у підприємстві Поняття та сутність інноваційного менеджменту. Роль інновацій у сучасному підприємстві. Взаємозв'язок інновацій та конкурентоспроможності підприємства. Класифікація інновацій. Процес інноваційного менеджменту. Стратегії інноваційного розвитку підприємства. Лідерство у технологіях. Диверсифікація інновацій. Стратегія диференціації через інновації. Стратегія відкритих інновацій. Інструменти та методи управління інноваціями. SWOT та PEST-аналіз інноваційних можливостей. Технологічне прогнозування. Системи управління знаннями (Knowledge Management). Інноваційні портфелі та балансування ризиків. Інноваційна культура та організаційна структура. Цифрові технології та інновації. Впровадження IT та цифрових платформ у підприємстві. Інновації на базі штучного інтелекту та великих даних. Автоматизація та оптимізація процесів. Практичні приклади інновацій у торговельному підприємстві. Проблеми та виклики інноваційного менеджменту. Визначення рівня інноваційної активності торговельного підприємства	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Розв'язання ситуативних задач 6. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle
10	Тема 10. Соціальна відповідальність та етика підприємства Вступ до соціальної відповідальності та етики торговельного підприємства. Поняття корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Сутність етики в торговельному підприємстві. Значення соціальної відповідальності для бізнесу та суспільства Принципи етичного торговельного підприємства. Чесність і доброчесність у бізнесі. Прозорість та відкритість інформації. Повага до прав споживачів та партнерів. Справедливе ставлення до працівників. Форми соціальної відповідальності підприємства. Економічна відповідальність (стабільність, прибуток, розвиток). Екологічна відповідальність (екологічні програми, зменшення впливу на довкілля). Соціальна відповідальність (підтримка громади, благодійність). Етична	10	1. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал 2. Дати відповіді на питання для самоконтролю знань 4. Презентації індивідуальних завдань 5. Розв'язання ситуативних задач 6. Пройти тест в системі дистанційної освіти Moodle

відповідальність (дотримання законів та моральних норм). Механізми реалізації соціальної відповідальності. Взаємозв'язок соціальної відповідальності та конкурентоспроможності. Етичні дилеми та виклики в бізнесі. Міжнародний досвід та стандарти. Роль держави, суспільства та бізнес-асоціацій у підтримці КСВ		
Разом	120	

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Протягом семестру здобувач може отримати максимум 100 балів, в тому числі за перший рубіжний контроль – 50 балів, за другий рубіжний контроль – 50 балів.

По поточному контролю здобувач має можливість отримати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань, тестування, підготовки доповіді-презентації та індивідуальних завдань.

Кількість балів, одержана здобувачем вищої освіти протягом семестру, та кількість балів за виконання підсумкової залікової роботи додається і разом складає оцінку знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни за 100-бальною шкалою та дворівневою шкалою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання. Результати навчання, набуті шляхом неформальної, інформальної освіти зараховуються відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Центральнотехнічному національному технічному університеті.

При контролі на лекційних та практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах з доповідями-презентаціями та при підготовці індивідуальних завдань; правильність написання тестів; результати поточного опитування, розв'язання розрахункових практичних завдань.

Критеріями оцінки є: при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки. при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- самостійність виконання завдання;

- акуратність оформлення письмової роботи.

Таблиця 1

Схема нарахування балів за видами робіт

Види робіт	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, необхідних для одержання здобувачем максимальної кількості балів протягом семестру	Максимальна кількість балів, яку можливо отримати протягом семестру за видом роботи	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Розв'язання розрахункових практичних завдань	5	4 завдання	20	10 балів	10 балів
Поточне опитування («перевернутий клас»)	5	4 відповіді	20	10 балів	10 балів
Доповіді-презентації на практичних заняттях	5	2 доповіді-презентації	10	5 балів	5 балів
Тестування	5	8 тестів	40	20 балів	20 балів
Підготовка індивідуальних завдань	5	2 індивідуальні завдання	10	5 балів	5 балів
Разом			100 балів	50 балів	50 балів

Участь в поточному опитуванні, доповідь-презентації на практичних заняттях, підготовка індивідуальних завдань оцінюється у 5 балів за:

- повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних представників;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та

історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання;

- знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим на них посиланням під час розкриття питань, які того потребують;

- знання точних назв та функцій національних та міжнародних кредитно фінансових установ, історії їх створення і ролі при вирішенні проблем, які ставляться у конкретному питанні;

- засвоєння питань програми курсу відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь знижується на 1 бал, якщо не виконано дві вимоги до відповіді на вищий бал.

Відповідь оцінюється у 0 балів за неготовність до заняття.

При виконанні тестування здобувач виконує тест з теми дисципліни, який складається з 10 тестових питань, що оцінюються в 0,5 бали кожне.

При розв'язуванні практичних задач здобувач може отримати:

5 балів – ставиться, якщо практичне завдання розв'язано вірно;

4 бали – ставиться, якщо в практичному завданні допущені незначні помилки;

3 бали – якщо завдання розв'язано вірно не менше 50% обсягу завдання;

2 бали – якщо завдання розв'язано вірно менше половини обсягу завдання;

1 бал – якщо завдання розв'язано вірно не менше 25% обсягу завдання; 0 балів - якщо завдання не виконано або виконано невірно

Шкала оцінювання: ЄКТС, національна та ЦНТУ

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка	
		За національною системою (екзамен)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ - вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	82-89
C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок		74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	64-73
E	ДОСТАТНЬО - виконання задовольняє мінімальні критерії		60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО - необхідна серйозна подальша робота		1-34

6. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Антонюк Д. А., Бухаріна Л. М., Онищенко О. А., Шишкін В. О. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України. Запоріжжя, 2018. 428 с.
2. Апопій В.В., Серeda С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
3. Балджи М. Д., Однолько В. О. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. К. : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 344 с.
4. Бліхар В. Офіс-менеджмент : навчально-методичний посібник / В'ячеслав Бліхар, Мар'яна Верескля, Наталія Михаліцька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. - 348 с.
5. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. Навч. посіб. [М. В. Семикіна, Л. Д. Запирченко, С. С. Матієнко та ін] / за ред. д. е. н., проф. Семикіної М.В. Вид. 2-ге, перероб. та доповн. Кропивницький: ЦНТУ, 2024. 240 с. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/599e657a-5542-4717-bf1c-7d8f94c722ea>
6. Економіка торговельного підприємства: навч. посібник. Н.А. Мазур, І.В. Семенець, І.А. Лопашук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с.
7. Кундицький О. О. Менеджмент: навч. посібник. Львів: Видавництво ПП "Магнолія 2006", 2024. 316 с.
8. Менеджмент : навчальний посібник / С. І. Страпчук, О. П. Миколенко, І. А. Попова, В. В. Пустова. Вид. 2-ге переробл. і допов. Львів: «Новий Світ-2000», 2025. 356 с.
9. Менеджмент. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти / Страпчук С. І., Миколенко О. П., Попова І. А., Пустова В. В. Львів, Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.
10. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 432 с.
11. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
12. Семикіна М.В., Запирченко Л.Д., Журило І.В. Торговельне підприємництво: курс лекцій з практичними кейсами та дискусіями : навч. посіб. / М. В. Семикіна, Л. Д. Запирченко, І. В. Журило ; [за наук. ред. М. В. Семикіної] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : КОД, 2025. 206 с. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/> 16399
13. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.

Додаткові:

1. Владимир О., Капаць К. Корпоративна соціальна відповідальність у час війни. Соціальна відповідальність як основа інноваційного розвитку бізнесу: матеріали Х-ої Всеук. наук.-практ. конф., пам'яті почесного професора ТНТУ, академіка НАН України М.Г. Чумаченка., (Тернопіль, 18 листопада 2022 р.) Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 100 с. С. 27-28.
2. Зайченко, В. В. Торговельна політика України в умовах євроінтеграції: виклики для національного підприємництва / В. В. Зайченко, Г. Сарібеян // Підприємництво, торгівля, маркетинг: стратегії, технології та інновації [ел. видання] : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 21 трав. 2025 р., Київ. К. : ДТЕУ, 2025. С. 109–113.
3. Зайченко, В. Стратегії адаптації малого бізнесу до викликів війни: досвід українських підприємців / В. Зайченко, Д. Ливадний // Підприємництво, торгівля, маркетинг: стратегії, технології та інновації [ел. видання] : тези доп. VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 21 трав. 2025 р., Київ. К. : ДТЕУ, 2025. С. 106–10
4. Леськів Г. Управління якістю: навчальний посібник / Галина Леськів, Володимир Гобела. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 256 с.
5. Мельник С. Фінансовий моніторинг : навчальний посібник / Степан Мельник, Марія Вінчук, Ірина Горбан. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 212 с.
6. Михаліцька Н. Управління власним бізнесом: навчальний посібник у схемах і таблицях / Наталія Михаліцька Мар'яна Яцик. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 480 с.
7. Стратегічні пріоритети державної політики реалізації потенціалу інноваційного розвитку підприємств в Україні / Н. Г. Міценко, О. П. Мульска, В. В. Зайченко, Т. І. Лозовий. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. Львів : ЛТЕУ, 2022. № 69. С. 21–29.
8. Харченко, І. В. Визначення критерію економічної ефективності проектних рішень в галузях з тривалим життєвим циклом (на прикладі будівельної галузі) / І. В. Харченко, В. В. Зайченко // Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки : зб. наук. пр. Кропивницький : ЦНТУ, 2024. Вип. 11 (44). С. 55–65.

Законодавчі та нормативні документи:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV (редакція 31.03.2023). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15
2. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 08.09.2011 № 3715-VI (редакція 13.01.2024). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17
3. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII (редакція 19.04.2024). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19
4. Закон України «Про інноваційну діяльність». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
6. Закон України «Про науково-технічну інформацію» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (редакція 01.08.2024). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (редакція 01.08.2024). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15
9. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (редакція 01.01.2020). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр
7. Правила роздрібної торгівлі продовольчими товарами, наказ Мінекономіки України від 11.07.2003 № 185. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0722-03
8. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами, наказ Мінекономіки України від 19.04.2007 № 104. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0639-07
9. ДСТУ 4303:2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять». online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=28066
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-р
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2003 № 1474 «Про порядок державної реєстрації інноваційних проєктів і ведення Державного реєстру інноваційних проєктів». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/1474-2003-п
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 118 «Критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2018-п

Інформаційні ресурси (офіційні сайти)

1. Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>
5. Верховна рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua>
6. Онлайн-платформа «Дія.Бізнес». URL: <https://business.diia.gov.ua/>.
7. Український фонд стартапів. URL: <https://usf.com.ua/>
8. 10 корисних програм для побудови mind maps. URL: <https://webacademy.ua/blog/junior/10-applications-for-mind-maps>

9. Як перевірити ідею стартапу за допомогою Landing Page. 2024. URL: <https://artjoker.ua/blog/kak-proverit-ideyu-startapa-s-pomoshchyu-landingpage/>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри Економіки, підприємництва та готельно –ресторанної справи , Протокол №1 від «28» серпня 2025 р.